

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Лисеюк А.М.,
магістрант

Національний університет державної податкової служби України

Статтю присвячено одній з актуальних проблем адміністративного права – попередженню правопорушень у сфері обігу підакцизних товарів. Проаналізовано сучасний стан поширення фальсифікованих підакцизних товарів та умови, що сприяють їх незаконному обігу. Запропоновано шляхи протидії правопорушенням, пов'язаним із незаконним обігом підакцизних товарів в Україні.

Ключові слова: злочинна діяльність, незаконний обіг товарів, підробка, фальсифікація товарів, протидія, попередження правопорушень.

Лысеюк А.М. / ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ПРАВОНАРУШЕНИЙ В СФЕРЕ ОБРАЩЕНИЯ ГОДАКЦИЗНЫХ ТОВАРОВ С ЦЕЛЬЮ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА/ Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Украина

Статья посвящена одной из актуальных проблем административного права – предупреждению правонарушений в сфере оборота подакцизных товаров. Проанализировано современное состояние распространения фальсифицированных подакцизных товаров и условия, способствующие их незаконному обороту. Предложены пути противодействия правонарушениям, связанным с незаконным оборотом подакцизных товаров в Украине.

Ключевые слова: преступная деятельность, незаконный оборот товаров, подделка, фальсификация товаров, противодействие, предупреждение правонарушений.

Liseyuk A.M. / PREVENTION OF VIOLATIONS IN THE SPHERE OF EXCISABLE GOODS IN ORDER TO ENSURE ECONOMIC SECURITY/ National University of the State Tax Service of Ukraine, Ukraine

The article is devoted to actual problems of crime prevention in the sphere of excise goods, including alcoholic beverages and tobacco products. Studied social and legal nature of crimes in the sphere of these excise goods; grounds criminalization of unlawful acts committed in the sphere of alcoholic drinks and tobacco products and criminal aspects of such crimes. Done criminological characteristics of crimes that are committed in the sphere of alcoholic beverages and tobacco products. The features of individual criminals who commit crimes in this area. The system of general and special social-criminological measures to prevent crime. Theoretical generalization and new issues relating to crime in the trafficking of alcohol and tobacco products, its status, trends, determinants and specific features. The basic directions of preventive activities in the sphere of these excise goods and ways of improving the system of which it carried out, made recommendations for further improvement of legislation and practices to prevent this type of crime.

Grounds criminalization of acts related to the illegal manufacture, possession, sale or transportation with intent to sell excisable goods and illicit manufacturing, forgery, use or sale of illegally manufactured, obtained or counterfeit excise stamps or control stamps are: the emergence of a qualitatively new type of business activities related to the circulation of excise goods, including alcoholic drinks and tobacco products; a high degree of public danger of these actions; the presence of many conditions conducive to commit these crimes and which nowadays can not be eliminated without sanctions of the criminal law; implementation of constitutional guarantees protecting the rights of economic entities in alcoholic beverages and tobacco products via criminal law and more. Therefore, consolidation in Ukraine criminal liability for wrongful acts are defined above were all relevant objective grounds that the legislator made it possible to conclude on the need to use punitive force of the criminal law to persons whose acts infringe the relevant sector of the economy.

Key words: criminal activity, illegal goods, forgery, falsification of goods, combating, prevention of offenses.

Важливим завданням адміністративного права сьогодні є вивчення питання про незаконний обіг товарів та вироблення дієвих рекомендацій щодо його зупинення. Злочини, пов'язані з незаконним обігом товарів, учиняють в умовах таємності, неочевидності. Особи, що їх учиняють, приховують зміст злочинної діяльності та сліди злочинів, оскільки зацікавлені в постійному продовженні злочинної діяльності й отриманні неконтрольованого доходу від реалізації підробленої, сфальсифікованої продукції. Зміст злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним обігом товарів, має спрямування на те, щоб створити у споживачів товарів уявлення про справжні, безпечні товари, придатні для споживання чи використання у повсякденному побуті. Зазначений напрям учинення злочинів характеризується високим ступенем латентності, оскільки про фактичні масштаби поширення підроблених, сфальсифікованих товарів (продукції) невідомо ні правоохоронним органам, ні суспільству. Донедавна проблемами протидії фальсифікаціям і підробленню товарів, виявлення злочинів, які пов'язані з незаконним обігом товарів, фактично не займалися правоохоронні та контролюючі органи.

Відповідно до чинного законодавства України, а також положень міжнародних угод про права людини, попередження злочинів є одним із пріоритетних напрямів кримінальної політики держави.

Здійснений аналіз сформованої практики кримінологічного попередження злочинів показав, що за своїми

структурно-змістовними елементами і спрямованістю дій воно охоплює такі основні напрями: 1) індивідуальне попередження злочинів; 2) соціальне попередження злочинів (загальне); 3) спеціальне попередження злочинів.

Так, дослідження проблем попередження злочинності у сфері обігу товарів здійснювали багато провідних науковців у сфері адміністративного, кримінального права та кримінології, зокрема: П. С. Берзін, О. О. Кузнєцов, Н. І. Паршина, А. А. Мамошин, В. В. Коваленко, А. Г. Лекарь, які зробили істотний внесок у розробку складних проблем попередження злочинності [1; 2; 3; 4; 5]. Завдяки їхнім дослідженням була здійснена не тільки змістовна характеристика основних напрямів і видів профілактики злочинів, але й розглянуті питання організації превентивної діяльності, визначені особливості попереджень окремих видів злочинів. На сьогоднішній день дискусійним і малодослідженим питанням залишається обіг підакцизних товарів в Україні та способи їх виявлення.

Особи, які вчиняють злочини, пов'язані з незаконним обігом товарів, створюють враження правомірності та легальності своєї підприємницької (господарської) діяльності. Вони легально реєструються в органах державної реєстрації, територіальних фіскальних органах, відкривають розрахункові рахунки в банківських установах, орендують офісні приміщення, в окремих випадках мають власні сторінки в мережі Інтернет, де рекламують виготовлену продукцію.

Для встановлення фактів підроблення, фальсифікації товарів, виявлення масового незаконного обігу товарів і подальшого їх розслідування виникає необхідність у проведенні комплексу спеціальних заходів правоохоронними та контролюючими органами. [6]

На нашу думку, до економічних заходів із попередження незаконного обігу підакцизних товарів слід віднести розвиток вітчизняної промисловості, здатної за своїми можливостями наситити внутрішній ринок якісними, конкурентоспроможними промисловими і продовольчими товарами. У зв'язку з цим державні органи повинні сприяти, допомагати і заохочувати розвиток підприємства, особливо стосовно представників малого і середнього бізнесу, надавати організаціям-початківцям різні пільги, в тому числі й митні. Однак при цьому необхідно здійснювати і контроль, залучаючи відповідні правоохоронні органи, для виявлення недобросовісних підприємств.

Розвиваючи розгляд цієї проблеми, не можна не розглянути діяльність співробітників органів внутрішніх справ із виявлення оптових покупців імпортованих промислових і продовольчих товарів. Ця діяльність переважно поєднується з проведенням рейдів на ринках, на яких здійснюється реалізація великих партій товарів.

Що стосується соціальних заходів попередження злочинів, то вони мають довготривалий характер і являють собою види діяльності, які мають інше цільове призначення, але опосередковано усувають або мінімізують криміногенні чинники.

У соціальній сфері важливе антикриміногенне значення мають заходи, спрямовані на усунення різкого матеріального розшарування суспільства, матеріальної підтримки малозабезпечених громадян, обмеження негативних наслідків безробіття та ін., як неминучих супутників соціально-економічних реформ. Позитивні процеси в політичній, духовній та правовій сферах державного управління також мають антикриміногенне значення. Вони впливають практично на всі види, групи причин, умов та інших детермінантів злочинності. Комплексний характер попередження злочинності, зокрема контрабанди та незаконного обігу підакцизних товарів, чітко проявляється саме на соціальному рівні, оскільки тут інтегруються різні за своїм змістом заходи (економічні, політичні, соціальні, культурно-виховні, правові, організаційні й т. д.).

Аналіз практики підрозділів податкової міліції дав змогу визначити окремі особливості, які певним чином впливають на процес виявлення злочинів, пов'язаних із незаконним обігом товарів:

1) на момент державної реєстрації суб'єкта господарської діяльності створюють враження легальності майбутньої підприємницької діяльності;

2) реєстраційні документи, зокрема статут суб'єкта підприємства, містить значний перелік видів діяльності, якими в майбутньому планує займатися суб'єкт підприємства;

3) зареєстрований суб'єкт підприємства виконує передбачені законодавством процедури щодо постановки на податковий облік, облік у підрозділах Пенсійного фонду України, фондах соціального страхування;

4) зареєстровані суб'єкти підприємства, відповідно до наявних правил, перебувають у сфері контролю опера-

тивних підрозділів податкової міліції та інших правоохоронних органів (МВС України, СБУ);

5) у напрямі протидії злочинній діяльності, пов'язаній з незаконним обігом товарів, перетинається діяльність оперативних підрозділів податкової міліції (щодо незаконного обігу підакцизних товарів (ст. 204 КК України) та незаконного обігу акцизних марок (ст. 216 КК України), органів внутрішніх справ (щодо фактів виробництва або реалізації недоброякісної продукції (ст. 277 КК України), фактів незаконного використання товарного знаку), підрозділів Служби безпеки України (щодо фактів контрабанди (ст. 201 КК України) [7];

6) первинну оперативну інформацію про обставини вчинення злочинів, пов'язаних із незаконним обігом товарів, отримують на різних етапах злочинної діяльності (підготовка – придбання спеціального обладнання, сировини; безпосереднє виготовлення фальсифікованої продукції; транспортування підробленої продукції до місць її зберігання та реалізації);

7) господарські операції щодо придбання сировини, обладнання, реалізацію підробленої продукції здійснюють, використовуючи фіктивних суб'єктів підприємства, з допомогою яких приховують зміст злочинної діяльності;

8) грошові кошти як розрахунок за реалізовані товари проходять через транзитні фірми на розрахункові рахунки фіктивних суб'єктів господарювання, де їх переводять у готівку чи використовують для фінансування виробничого процесу підробленої, сфальсифікованої продукції;

9) формально відсутні підстави проведення оперативно-розшукових заходів, оскільки складно довести участь у вчиненні злочинів, коли продукцію підробляють легальні суб'єкти підприємницької діяльності (наприклад, у третю зміну здійснюється виробництво необлікованої горілки із технічних спиртів та не дотримується технологія виготовлення продукції);

10) складність у документуванні та доведенні участі організаторів та керівників злочинних угруповань, оскільки суб'єкти підприємства зареєстровані на підставних осіб, а діяльністю щодо безпосереднього виробництва, контролю за процесом виробництва, охороною місць виготовлення підробленої продукції займаються наймані особи, грошові кошти із фіктивного обігу підприємства виводять з використанням фіктивних підприємницьких структур.

Зазначені вище особливості злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним обігом товарів, і фактори, що ускладнюють виявлення та документування оперативними підрозділами злочинів, пов'язаних із незаконним обігом товарів, вимагають від оперативних підрозділів правоохоронних органів застосування сучасних методів здійснення оперативно-розшукової діяльності й комплексного виконання її завдань, розширення сфери використання спеціальних оперативно-розшукових заходів. [8; 9 с. 45; 10 с. 246]

Органи внутрішніх справ, що беруть участь у протидії незаконному обігу підакцизних товарів, повинні не тільки враховувати громадську думку у своїй роботі, а й власною діяльністю сприяти формуванню адекватної думки підприємців, інших представників економічних структур (учасників зовнішньоекономічної діяльності) про участь у попередженні незаконного обігу підакцизних товарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Прогнозирование и предупреждение индивидуального преступного поведения / А.П. Закалюк. – М.: Юрид. лит., 1986. – 189 с.
2. Лекарь А.Г. Профилатика преступлений / А.Г. Лекарь. – М., 1972. – 126 с.
3. Звирбуль В.К. Теоретические основы предупреждения преступности / В.К. Звирбуль, В.В. Клочков, Г.М. Миньковский. – М.: Юрид. лит., 1977. – 254 с.
4. Малков В.Д. Теория управления в сфере правоохранительной деятельности / В. Д. Малков. – М., 1990. – 320 с.
5. Уряд відновить державну незалежну експертизу якості товарів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=936017>.
6. Берзін П. С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Берзін Павло Сергійович. – К. : Акад. адвокатури України, 2004. – 311 с.

7. Мінаєв М. Кримінальна відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підкацизних товарів (ст. 204 КК України) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Мінаєв Михайло Миколайович. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2005. – 232 с.
8. Кузнєцов О. О. Розслідування злочинів, пов'язаних із виготовленням і збутом фальсифікованих алкогольних напоїв : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Кузнєцов Олександр Олександрович. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2004. – 215 с.
9. Щиголєв Ю. Ответственность за незаконные действия с подкацизными товарами и подделку средств их маркировки / Ю. Щиголєв // Рос. юстиция. – 1999. – № 12. – С. 45–47.
10. Мамошин А. А. К вопросу о рациональном использовании сил и средств правоохранительных органов в расследовании фальсификации товаров / А. А. Мамошин // Актуальные проблемы борьбы с преступностью в Дальневосточном регионе : сб. трудов по материалам междунар. науч.-практ. конф. (8–19 мая 2005 г., г. Хабаровск), 2005. – С. 245–249.

УДК 342.951:351.82

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ РОЗВІДКИ, ВИДОБУВАННЯ, ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ПОСТАЧАННЯ ВУГЛЕВОДНІВ

Лобанова С.А.,
аспірант кафедри правознавства

Київський національний торговельно-економічний університет

У даній науковій статті досліджується практика нормативно-правового регулювання нафтогазового комплексу в країнах, що досягли значних результатів на шляху до зміцнення власної енергетичної незалежності, зокрема: США, Великобританії, Німеччини, Польщі та Норвегії. У статті наводиться низка пропозицій щодо механізму впровадження іноземного досвіду з регулювання окремих питань функціонування нафтогазового комплексу у вітчизняне законодавство.

Ключові слова: нафтогазовий комплекс України, інвестиційна привабливість, нормативно-правове регулювання, газова залежність.

Lobanova S.A. / ИНОСТРАННЫЙ ОПЫТ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СФЕРЕ РАЗВЕДКИ, ДОБЫЧИ, ТРАНСПОРТИРОВКИ И ПОСТАВКИ УГЛЕВОДОРОДОВ / Киевский национальный торгово-экономический университет, Украина

В данной научной статье исследуется практика нормативно-правового регулирования нефтегазового комплекса в странах, достигших значительных результатов на пути к укреплению собственной энергетической независимости, в частности: США, Великобритании, Германии, Польши и Норвегии. В статье приводится ряд предложений относительно механизма внедрения зарубежного опыта по регулированию отдельных вопросов функционирования нефтегазового комплекса в отечественное законодательство.

Ключевые слова: нефтегазовый комплекс Украины, инвестиционная привлекательность, нормативно-правовое регулирование, газовая зависимость.

Lobanova S.A. / FOREIGN EXPERIENCE IN REGULATION OF HYDROCARBONS EXPLORATION, PRODUCTION, TRANSPORTATION AND SUPPLY FIELD / Kyiv National Trade and Economic University, Ukraine

This scientific article explores the practice of legal regulation of oil and gas sector in the countries that have achieved significant results towards enhancing their energy independence, namely USA, UK, Germany, Poland and Norway. The article contains a series of proposals on the mechanism of implementing international experience of regulating the functioning of certain oil and gas sector aspects into the domestic legislation.

In particular, as an example, the Polish government's actions aimed at improving the investment attractiveness of oil and gas sector in Poland are given. Also the latest domestic legislative innovations, which caused a sharp drop of Ukraine's oil and gas sector investment attractiveness are being analyzed. The author of the article suggests to return to the fiscal system valid as of the beginning of 2014 in order to stabilize the situation at the gas market of Ukraine.

The article proves that special attention while regulating the oil and gas industry in the countries being a subject of this study is paid to the opinion of the local governments. If the production of gas is conducted near settlements, the local governments make decisions regarding the companies activity, imposing additional conditions as regards the preservation of public health and environment. The author of the article comes to the conclusion that Ukrainian society is not ready to participate in the development of the state oil and gas sector. The reason for that may be the mentality, the level of legal ignorance, financial hardship etc..

The article raises the question that, unlike the law in USA, Poland or UK, there is no act in Ukrainian legislation on compulsory disclosure of chemicals composition used during hydraulic fracturing, or during performance of other works in the wells and within the fields, that is a significant gap.

On the author's opinion, some provisions of Norwegian legislation regulating the procedure for the payment of rent, royalties and other fees may be useful: the possibility to make such payments by extracted hydrocarbons. The author believes that such approach to the payment of rent by private gas companies can be applied in Ukraine via introduction of respective amendments into the Tax Code and development of a mechanism for hydrocarbons sales by tax authorities.

Key words: oil and gas sector of Ukraine, investment attractiveness, legal regulation, gas dependence.

Нафтогазовий комплекс України є однією з найважливіших складових економіки нашої держави, що забезпечує як функціонування всіх інших галузей, так і рівень добробуту населення. Саме від стану нафтогазового комплексу залежить, передусім, розвиток економіки, промисловості, сільськогосподарства, сфери послуг, комунального господарства України, а отже, і рівень розвитку суспільства в цілому.

Сучасний стан нафтогазового ринку України характеризується надвисокою залежністю від імпорту природного газу та нафти, відсутністю можливостей диверсифікації поставок, монополізмом на внутрішньому ринку, викривленою ціновою політикою і низьким рів-

нем інвестицій, необхідних для розвитку нафтогазового комплексу України.

Удосконалення організаційної системи управління та нормативно-правового регулювання функціонування нафтогазового комплексу України має забезпечити основні пріоритети, напрями та механізми здійснення довгострокової державної політики України в цій специфічній сфері економіки.

Останнім часом в Україні докладаються активні зусилля, спрямовані на забезпечення системного розвитку національного законодавства шляхом імплементації законодавства ЄС, вдосконалення державного управління